

Den 11. januar 2011

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af den sikrede institution Sønderbro den 19. november 2009

ENDELIG

J.nr. 2009-3518-061/ATG

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	3
2.	Generelt om Sønderbro	4
3.	Bygningsmæssige forhold mv.....	7
	3.1. Generelt.....	7
	3.2. Afdeling Syd	8
	3.2.1. Værelserne	8
	3.2.2. Tv- og opholdsstue.....	9
	3.2.3. Poolrum	10
	3.2.4. Køkken/spisestue	10
	3.2.5. Skolestue, bibliotek og læserum	10
	3.2.6. Smykkeværksted.....	10
	3.2.7. Motionsrum.....	10
	3.2.8. Male- og keramikværksted	11
	3.3. Afdeling Øst og Vest.....	11
	3.3.1. Værelserne	11
	3.3.2. Tv- og opholdsstue	12
	3.3.3. Fællesarealer	12
	3.3.4. Køkken	13
	3.3.5. Motionsrum.....	13
	3.3.6. Værksteder	13
	3.3.7. Personalerum	13
	3.3.8. Skolestue.....	13
	3.4. Udendørsarealer	14
	3.5. Administrationsafdelingen	14
	3.6. Samlet bedømmelse af de bygningsmæssige forhold	14
4.	Belægning og klientel mv.....	16
	4.1. Strafforfølging, herunder varetægtsfængsling, af unge uledsagede flygtninge	16
	4.2. Det samlede antal pladser i de sikrede afdelinger/institutioner.....	17
5.	Beskæftigelse og undervisning – lomme-/arbejdspenge	19
6.	Fritidsaktiviteter og fællesskab.....	21

7.	Kontakt til omverdenen mv.	23
7.1.	Besøg	23
7.2.	Telefonering	26
8.	Euforiserende stoffer mv.	27
8.1.	Medicinhåndtering.....	28
9.	Vold mv.	30
10.	Personaleforhold mv.	33
11.	Tilsyn.....	34
12.	Torturkomitéens besøg på Sønderbro	35
13.	Samlet vurdering	36
	Opfølgning	37
	Underretning	37

1. Indledning

Som led i ombudsmandens almindelige inspektionsvirksomhed (§ 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) foretog jeg den 19. december 1997 inspektion af forholdene for de unge på den sikrede afdeling på Observationshjemmet Sønderbro. Den 29. maj 1998 afgav jeg en (endelig) rapport om denne inspektion, og inspektionen blev afsluttet ved brev af 30. september 1998.

Den 19. november 2009 foretog jeg og to af mine medarbejdere en fornyet inspektion af de sikrede afdelinger på Den socialpædagogiske døgninstitution Sønderbro (herefter Sønderbro). Jeg tog ved inspektionen udgangspunkt i rapporten af 29. maj 1998 og opfølgningen derpå, og jeg oplyste forud for inspektionen at denne ikke nødvendigvis ville omfatte alle de forhold som var indgået i den tidligere inspektion. Jeg bad om at få oplyst om der var sket eventuelle ændringer i de bygningsmæssige forhold og andre forhold siden inspektionen i 1997.

Inspektionen den 19. november 2009 bestod af samtaler med institutionens forstander, afdelingslederne fra de 3 sikrede afdelinger (Syd, Øst og Vest), 5 medarbejderrepræsentanter og 4 repræsentanter fra Københavns Kommunes Socialforvaltning, en rundgang i institutionen og samtaler med (nogle af) de anbragte unge om såvel generelle som de pågældendes egne forhold. De unge har efterfølgende hver især fået et brev fra mig om de forhold som blev drøftet under samtalen. De generelle forhold som blev berørt under samtalerne, er medtaget de relevante steder i denne rapport.

Jeg besluttede på forhånd ikke at foretage den retlige undersøgelse af sager – i dette tilfælde Sønderbros skriftlige materiale om magtanvendelser – som normalt bliver foretaget i forbindelse med inspektion af en sikret institution. Baggrunden herfor var at Københavns Kommune forinden selv var blevet opmærksom på at Sønderbro havde fulgt en registreringspraksis der ikke fulgte magtanvendelsesbekendtgørelsens anvisninger fuldt ud. Københavns Kommune havde i forbindelse med kommunens tilsyn i 2008 i et notat af 9. juli 2009 redegjort for den "gamle" praksis og for udfaldet af drøftelserne med forstanderen om den fremtidige praksis. Københavns Kommune oplyste i brev af 5. november 2009 til mig at kommunen "for nylig" havde indskærpet magtanvendelsesbekendtgørelsens regler over for Sønderbro, og at kommunen havde taget initiativ til at indføre nye sagsgange med flere kontrolelementer. Kort før min inspekti-

on havde Revas ApS (efterfølgende Revas) på Københavns Kommunes vegne den 19. oktober 2009 aflagt et tilsynsbesøg på Sønderbro, og havde i den forbindelse gennemgået institutionens skriftlige materiale om magtanvendelse. Jeg vurderede på den baggrund at en gennemgang fra min side af det samme skriftlige materiale ikke ville stå mål med de anvendte ressourcer.

Jeg vender nedenfor tilbage til indholdet af Revas rapport.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Den socialpædagogiske døgninstitution Sønderbro og Københavns Kommune med henblik på myndighedernes eventuelle bemærkninger til de faktiske forhold som beskrevet i rapporten. Københavns Kommune er i brev af 21. december 2010 fremkommet med en enkelt sådan faktuel bemærkning, som er indarbejdet i rapporten. De øvrige bemærkninger som kommunen er kommet med, vil først blive inddraget i den senere opfølgingsrapport.

2. Generelt om Sønderbro

Sønderbros sikrede afdelinger er en af landets 7 sikrede døgninstitutioner for unge, og består af 3 afdelinger med 15 sikrede pladser fordelt med 5 pladser på hver afdeling og mulighed for at etablere en ekstra plads. De sikrede afdelinger på Sønderbro drives af Københavns Kommune – dog sådan at afdelingernes pladser er til rådighed for landet som helhed. De sikrede afdelinger er adskilte så det ikke er muligt for de unge fra de 3 afdelinger at besøge hinanden.

Det retlige grundlag for Sønderbro er § 67, stk. 3, og § 123 i lov om social service (nu lovbekendtgørelse nr. 1096 af 21. september 2010).

De nærmere regler for ophold i sikrede afdelinger for børn og unge findes i magtanvendelsesbekendtgørelsen, der finder anvendelse uanset på hvilket grundlag opholdet sker. Magtanvendelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af (bl.a.) servicelovens § 123. Jeg henviser til Socialministeriets bekendtgørelse nr. 893/2007, som nu, med ikrafttræden den 24. september 2010, er afløst af bekendtgørelse nr. 1093/2010. Jeg har i denne rapport – medmindre andet er anført i det konkrete tilfælde – henvist til den tidligere bekendtgørelse (som var gældende på tidspunktet for inspektionen).

I magtanvendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om sikrede afdelinger og deres anvendelse samt om anvendelsen af (bl.a.) fysisk magt. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser om protokollering af bestemte former for fysisk magtan-

vendelse mv. – herunder anvendelse af nødværge (bekendtgørelsens § 26) – og bestemmelser om indberetning til den overordnede myndighed i tilfælde af overtrædelse af bekendtgørelsens regler (§ 28). Magtanvendelsesbekendtgørelsen indeholder endvidere bestemmelser om at ”den kommunebestyrelse eller det regionsråd, der fører det generelle driftsorienterede tilsyn med tilbuddene”, også fører tilsyn med de sikrede afdelingers anvendelse af reglerne i bekendtgørelsen. Magtanvendelsesbekendtgørelsen indeholder derudover regler om at (visse af) de afgørelser som træffes i medfør af bekendtgørelsen, kan indbringes for det sociale nævn, jf. lov om social service § 133. Bekendtgørelsen indeholder i § 35 regler om at lederen af den sikrede afdeling/institution skal sikre sig at barnet/den unge gøres bekendt med reglerne i bekendtgørelsen, herunder bekendtgørelsens klageregler. Tilsvarende gælder adgangen til at rette henvendelse til Folketingets tilsyn med personer der er underkastet administrativ frihedsberøvelse (magtanvendelsesbekendtgørelsens § 36). Der sigtes hermed til Tilsynet i henhold til grundlovens § 71, stk. 7. Lederen af den sikrede afdeling/institution skal sikre sig at også forældremyndighedens indehaver gøres bekendt med disse regler.

Ved en sikret afdeling forstås efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, 1. pkt., en afdeling hvis yderdøre og vinduer konstant kan være aflåst. Sikrede afdelinger skal godkendes af kommunalbestyrelsen/regionsrådet som er ansvarlig for oprettelsen og driften af den pågældende døgninstitution (§ 5, stk. 2, 2. pkt.). Sikrede afdelinger kan være organiseret som selvstændige døgninstitutioner eller være knyttet til en døgninstitution for børn og unge. Institutionerne kan oprettes og drives af en kommune, af en region eller som selvejende institutioner som kommunen eller regionen indgår aftale med, jf. servicelovens § 67, stk. 4.

Efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 1 er legemlig afstraffelse ikke tilladt på sikrede afdelinger. Tilsvarende gælder ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling. Heller ikke fiksering er tilladt. Der må kun bruges magt over for børn og unge hvis der er hjemmel til det, og kun i den udstrækning det er absolut nødvendigt.

Magtanvendelse må aldrig erstatte ”omsorg og socialpædagogisk bistand”.

Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 14 indeholder regler om barnets/den unges kontakt med omverdenen (brevveksling, telefonsamtaler, besøg mv.) og regler som begrænser institutionens kontrol hermed, jf. pkt. 7 nedenfor.

For unge der er anbragt på sikrede afdelinger som varetægtssurrogat, er der i bekendtgørelsen henvist til retsplejelovens regler (eller der er fastsat tilsvarende regler i bekendtgørelsen).

Anbringelse på Sønderbros sikrede afdelinger kan ske på følgende grundlag:

- forskellige former for socialpædagogisk grundlag,
- i stedet for varetægtsfængsling (varetægtssurrogat), jf. retsplejelovens § 765,
- som led i den unges afsoning af straf, jf. straffuldbyrdeleslovens § 78, stk. 2,
- som led i en ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a, eller
- ud fra et farlighedskriterium.

Anbringelse kan endvidere ske af udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark, jf. §§ 19-21 i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Det blev under inspektionen oplyst at anbringelsesårsagen i langt de fleste tilfælde er varetægtsfængsling i surrogat. På inspektionstidspunktet var der 13 unge som var anbragt i surrogat. En af de unge var et uledsaget flygtningebarn som var kommet illegalt til landet. En anden ung var anbragt som led i en ungdomssanktion (sanktionens første del). Sønderbro modtager også børn til pædagogisk observation. Hovedparten, ca. 80 pct. af de unge, er af anden etnisk oprindelse. Institutionens målgruppe er unge mellem 15 og 17 år.

Det blev under inspektionen oplyst at Sønderbro altid har fuld belægning på de sikrede afdelinger. På tidspunktet for inspektionen var der 6-8 unge som var anbragt i Vestre Fængsel, og som ventede på at der blev plads på en sikret afdeling på Sønderbro. Sønderbro samarbejder med de andre sikrede afdelinger på landsplan om at finde plads til de unge. Ved på denne måde at se de sikrede institutioner som ét samlet anbringelsesområde, forsøger institutionerne at optimere den enkelte anbringelse. Sønderbro modtager primært børn og unge som er varetægtsfængslede efter fremstilling i Københavns Byret (dommervagten), og de unge kommer hovedsageligt fra hovedstadsområdet. Ventelisten udarbejdes efter et nærhedsprincip for at de unge bl.a. kan bibeholde kontakten til familie og venner.

Herom og det nært beslægtede spørgsmål om hvorvidt det samlede antal af sikrede pladser opfylder behovet herfor, henviser jeg til pkt. 4.2 nedenfor.

Af min tidligere rapport om Sønderbro fra 1998 fremgår det at den gennemsnitlige anbringelse i varetægtssurrogat strakte sig over ca. 1½ måned. Jeg forstod på Sønderbros ledelse at den gennemsnitlige opholdstid på Sønderbro nu ligger på ca. 2 måneder.

Jeg beder Sønderbro om nærmere oplysninger om antallet af anbringelser og den gennemsnitlige opholdstid på Sønderbros sikrede afdelinger for 2008 og 2009.

Jeg beder endvidere om tilsvarende oplysninger for 1. halvår af 2010 hvis dette er muligt.

Det blev under inspektionen oplyst at kun ganske få af de anbragte unge på de sikrede afdelinger er piger. Pigerne bliver som udgangspunkt anbragt mellem de andre unge.

Sønderbro oplyste at institutionen ikke har et særligt isolationsrum, jf. den nugældende magtanvendelsesbekendtgørelses § 20, stk. 2. Sønderbro har heller ikke planer om at få det.

Jeg kan til orientering for Sønderbro oplyse at heller ingen af Specialinstitutionen Sølagers 6 sikrede afdelinger (længere) har særlige isolationsrum. Jeg henviser til at de isolationsrum der ved bygningernes opførelse blev indrettet på afdelingerne Udsigten og Nøddebakken, blev nedlagt under opfølgningen på min inspektion den 30. oktober 2003 af Sølager.

3. Bygningmæssige forhold mv.

3.1. Generelt

Sønderbro er beliggende på Amager. Institutionen er en del af bygningskomplekset Sundholm. Bygningerne er opført i 1905-1908 og er fredede. Institutionen har eksisteret siden 1972 og bestod under inspektionen i 1997 som nævnt kun af en enkelt afdeling med 7 sikrede pladser.

I dag består Sønderbro som også tidligere nævnt af 3 sikrede afdelinger, Syd, Øst og Vest, med i alt 15 sikrede pladser fordelt med 5 pladser på hver afdeling samt mulighed for at etablere en 16. plads.

De 3 afdelinger rummer foruden værelser, fælles tv- og opholdsrum, køkken med tilhørende spiseafdeling, vaskerum, undervisningslokale, forskellige værksteder, motionsrum, kontorer for afdelingernes personale og et mødelokale.

Til hver afdeling hører et sikret udendørsareal. Institutionen er sikret ved at yderdørene er låste, vinduerne kun kan åbnes på klem og ved at hele området er omgivet af et ca. 5½ meter højt hollænderhegn.

Adgangen til afdeling Syd, som har adresse på Sundholmvej 42, sker via en dobbelt-sluse som er en del af hegnet rundt om Sønderbro. Området er video-overvåget. Lige uden for indgangsdøren til afdeling Syd er der opstillet en træhytte. Her bliver den besøgende modtaget og registreret, ligesom tasker og lignende bliver afleveret her. Adgang til afdelingen for mennesker med handicap – de fire trin op til indgangsdøren – er sikret med en væghængt kørestolslift.

Adgang til afdelingerne Øst og Vest sker via en sluse fra Sundholmsvej 42 A hvor afdelingerne har til huse i henholdsvis stueetagen samt på 1. og 2. sal.

3.2. Afdeling Syd

Afdeling Syds værelsesfløj ligger i en lav mellembygning mellem to af kompleksets fleretagers bygninger. I den ene ende støder denne mellembygning op til administrationsgangen, og i den anden ende hænger den sammen med den toetagersbygning der huser afdeling Syds fælleslokaler.

Afdeling Syd, der blev indrettet i 2003-2004, er den nyeste af de 3 sikrede afdelinger.

3.2.1. Værelserne

De unge har hvert deres værelse, og alle værelser har eget bad og toilet. Værelserne er på ca. 12 m². Vinduespartiet fylder den ene væg i hele rummets bredde hvilket giver et godt lysindfald. Der er tremmer for vinduerne på den udvendige side, og vinduerne kan som nævnt kun åbnes på klem.

Under min rundgang besigtigede jeg et værelse efter eget valg. Værelset var malet i en lys grøn farve på den ene væg, en lys mokka på den anden væg og de to mellem-liggende vægge var malet hvide. Der var hvide gardiner for vinduet hvorfra man kunne se ud i haven. Værelset er møbleret med en seng, en sengelampe, en sort lænestol, et lille sofabord, en lav reol som hang på væggen og et skab af bøgetræ. Værelset bli-

ver oplyst af et lysstofrør. Der hang en opslagstavle på væggen. Det blev oplyst at de unge selv har mulighed for at sætte præg på deres værelser med plakater og billeder. De unge må også medbringe tv og stereoanlæg.

Badeværelset fremtrådte i pæn stand med toilet, håndvask, bruseniche og et spejl. Der er hvide fliser på væggene og grå klinker på gulvet.

De unge har selv en nøgle til deres værelse sådan at de – hvis de ønsker det – kan være i fred for de andre unge. Personalet låser ikke dørene til værelserne om natten.

Der er vågen nattevagt på Sønderbro.

De unge har adgang til et vaskerum med vaskemaskine, tørretumbler, tørrestativ og strygejern, og de skal selv ordne deres vasketøj.

3.2.2. Tv- og opholdsstue

To af væggene i opholdsstuen er malet mørkebrune, og de to andre vægge er hvide. Der er sorte gardiner for vinduerne. Rummet bliver oplyst af en enkelt hvid loftslampe. Gulvet er beklædt med mørkegråt linoleum. Der var på inspektionstidspunktet ikke nogen udsmykning på væggene. Møblementet består af to sorte topersoners lædersofaer, to sorte lænestole og et hvidt sofabord.

Farvesammensætningen efterlod et dystert indtryk af rummet.

På en mørk reol står der et tv og en dvd-afspiller, i den modsatte ende af lokalet er der en sort reol med forskellige brætspil.

Den ene af sofaerne havde et par store flænger. Sønderbro oplyste at møblerne generelt bliver udsat for en hård behandling, og at institutionen er opmærksom på hyppigt at udskifte ødelagt inventar.

Jeg henviser til pkt. 3.3.2 nedenfor, hvor jeg har kommenteret det slid som møblementet på Sønderbro udsættes for.

3.2.3. Poolrum

Afdeling Syd har indrettet et lokale til poolspil. Væggene er udsmykket med vægmalerier med kendte tegnefilmsfigurer. Lokalet indeholder også nogle lænestole og et tv som er hængt op på væggen.

3.2.4. Køkken/spisestue

Hver afdeling har sit eget køkken. Køkkenet er rummeligt og standardmæssigt indrettet med skabe, køkkenbord, komfur, ovn, køleskab og opvaskemaskine. Køkkenelementerne er grå. De to store vinduer giver et godt lysindfald.

Personalet og de unge spiser sammen 3 gange om dagen, og der lægges vægt på at måltiderne foregår i en rar atmosfære.

3.2.5. Skolestue, bibliotek og læserum

På bygningens 1. sal ligger afdelingens skolestue og bibliotek/læserum i to små lokaler med skrå vægge. Væggene i skolestuen er hvide og lysegrønne, og på væggen hænger der plakater i rammer og et verdenskort. Der er linoleum på gulvet. Møblementet består af et hæve-/sænkebord med 2 pc'er til eleverne og en ekstra pc-arbejdsplads til læreren.

Det tilstødende rum, som er indrettet som bibliotek/læserum, har lavendelfarvede og hvide vægge. Rummet er møbleret med en sort sofa med en plaid, et sofabord og en reol med forskelligt skøn- og faglitteratur.

3.2.6. Smykkeværksted

Ved siden af skolen har Sønderbro indrettet et smykkeværksted hvor de unge har mulighed for at fremstille ringe mv. i sølv. Rummet er møbleret med et arbejdsbord og nogle skabe. Sønderbro oplyste at den unge ved arbejdstids ophør skal afregne sit sølvforbrug som bogføres med et udgiftsbilag underskrevet af den unge, og et indtægtsbilag underskrevet af pædagogen.

3.2.7. Motionsrum

I den modsatte ende på 1. sal ligger motionsrummet. Det er udstyret med løbebånd, vægte og en sandsæk til boksning. I rummet er der desuden en håndvask.

Det blev på forespørgsel oplyst at der havde været en vandskade i rummet.

Jeg går ud fra at vandskaden nu er udbedret, men jeg beder for god ordens skyld Sønderbro om oplysning herom.

3.2.8 Male- og keramikværksted

I en tilstødende bygning (administrationsbygningen) er der på 1. sal et maleværksted som var i brug på inspektionstidspunktet.

Grundet en vandskade var keramikværkstedet lukket indtil videre.

Udvendig fremstår bygningen i dårlig vedligeholdelsesmæssig stand med afskallet murværk. Vinduesmalingen er skallet af både indvendigt og udvendigt.

Jeg går ud fra at også denne vandskade nu er udbedret, og at keramikværkstedet på ny er taget i brug. For god ordens skyld beder jeg Sønderbro om oplysning herom.

Om min vurdering af de bygningsmæssige forhold henviser jeg til pkt. 3.6.

3.3. Afdeling Øst og Vest

Afdeling Øst og Vest har til huse i samme bygning. Her råder afdeling Øst over 1. og 2. sal, mens afdeling Vest råder over stueetagen og en tilbygning (pavillon) med værksteder. Der er en fælles indgang til afdelingerne fra Sundholmsvej 42 A via en sluse. På reposen mellem de to afdelinger er der opstillet et antal garderobebokse til brug for de besøgende.

3.3.1. Værelserne

Værelserne forekommer mindre i denne bygning end værelserne i afdeling Syd; mine medarbejdere og jeg vurderede værelserne til at være ca. 8 m².

Jeg besigtigede et af værelserne som er møbleret med en seng, en sort lænestol, et lille sort sofabord, en lille bogreol samt et fladskærms tv som hænger på væggen. Alle værelser på afdelingerne har eget bad og toilet af samme standard som i afdeling Syd.

3.3.2. Tv- og opholdsstue

Tv- og opholdsstuen i afdeling Vest er malet i en stærk rød farve og møbleret med tre sorte lædersofaer, en tilsvarende lænestol, et par sækkestole og et sofabord i mørkt træ. Der var grønne planter i vindueskarmene og plakater i rammer på væggene. Den ene sofa havde et knækket armlæn.

Sønderbro oplyste at det generelt er svært at holde møblerne i fælleslokaler i en acceptabel stand. Sønderbro oplyste endvidere at afdeling Vest blev totalrenoveret i 2000, og at der siden da er blevet skiftet møbler ud fire gange.

Jeg har forståelse for at det – på grund af det slid som de unge udsætter møblementet for – kan være vanskeligt løbende at holde møblementet i ordentlig stand. Jeg går dog ud fra at personalet er opmærksom på vedligeholdelsesstandard og får foretaget de nødvendige reparationer/udskriftninger.

Jeg går endvidere ud fra at dette også gælder sofaen i afdeling Vest, og jeg foretager mig ikke mere i den henseende.

Tv- og opholdsstuen i afdeling Øst fremstår indbydende med en lys farve på væggen, der også er dekoreret med et stort vægmaleri. Væggene er derudover udsmykket med mange indrammede plakater. Også her er møblementet sorte lædersofaer og en lænestol. Der er endvidere mange grønne planter og små bordlamper.

3.3.3. Fællesarealer

I begge afdelinger har de unge mulighed for at spille bordfodbold, pool og bordtennis på afdelingernes fællesareal.

I afdeling Vest var der på inspektionstidspunktet ophængt plakater der annoncerede datoen for fremførelse af musicalen "West Side Story" som de unge havde arbejdet med at opsætte.

I afdeling Øst er den ene endevæg i fællesrummet dekoreret med et stort vægmaleri som bl.a. bidrager til at rummet fremstår indbydende.

3.3.4. Køkken

Begge afdelinger har pæne og moderne køkkener med tilhørende spiseplads. Køkkenet i afdeling Vest har mosaikgulv, grå køkkenskabe og et egetræsbord.

3.3.5 Motionsrum

I underetagen af bygningen er der et motionsrum med løbebånd, boksebold, motionscykel og forskelligt styrketræningsudstyr og håndvægte.

Motionsrummet benyttes af begge afdelinger, dog sådan at de to afdelinger har adgang til rummet på forskellige tidspunkter i løbet af dagen/ugen. De unge er altid ledsaget af personale i motionsrummet.

3.3.6. Værksteder

Til begge afdelinger hører der værksteder af forskellig art, bl.a. en systue, et maleværksted og et snedkerværksted. Derudover råder afdeling Vest over et sølvværksted, hvorimod afdeling Øst også har adgang til et multiværksted samt et musiklokale med bl.a. guitarer og trommesæt.

3.3.7. Personalerum

Jeg besøgte personalerummet i afdeling Vest hvor jeg blev gjort opmærksom på at der var problemer med angreb af skimmelsvamp. En bogreol var således rykket ca. 20 cm ud i lokalet på grund af vækst af skimmelsvamp bag reolen.

Jeg går ud fra at problemerne med skimmelsvamp er løst på nuværende tidspunkt, men jeg beder dog for god ordens skyld Sønderbro om oplysning herom.

3.3.8. Skolestue

Den besøgte skolestue, som er væsentlig mindre end i afdeling Syd, er møbleret med en lille reol, en sofa, en pc-arbejdsplads og et lille bord med to stole. På væggen hænger der et verdenskort.

Jeg beder Sønderbro om nærmere oplysning om hvor mange unge der deltager i undervisningen samtidig.

3.4. Udendørsarealer

Hver afdeling har sit eget, adskilte udendørsareal. De unge i afdeling Syd har ud over borde og bænke også en lille bålplads. De har også adgang til et lille cykel- og knal-lertværksted.

De 2 haver som hører til afdeling Øst og Vest, har ligeledes borde og bænke. Der er også en grillplads og et rygeskur.

I alle 3 haver er der desuden mulighed for at hænge hængekøjer op.

På Sønderbro er der også en fodboldbane med mål. Der er desuden en basketball-kurv opsat på en plade.

Boldbanen benyttes af alle 3 afdelinger. Det sker hovedsageligt på skift, men det blev oplyst at man 2 gange om ugen afholder fælles fodboldkampe med deltagelse af 3 unge fra hver afdeling. Adgangen til boldbanen sker via en dobbeltsluse, og banen er omgivet af og endvidere overdækket med et gitter (i ca. 5 meters højde).

3.5. Administrationsafdelingen

Sønderbros administration har til huse i stueetagen af den bygning som også huser afdeling Syd. På administrationsgangen holder forstander, sekretariat, visitation og socialrådgiver til. På administrationsgangen er der også mødelokaler. Væggene er malet i en lysebrun farve, og der er gråt linoleum på gulvene.

Der er direkte adgang til afdeling Syd fra den ene ende af administrationsgangen.

3.6. Samlet bedømmelse af de bygningsmæssige forhold

Det bygningskompleks som Sønderbro holder til i, er som allerede nævnt godt 100 år gammel og er vedligeholdelsesmæssigt i en dårlig stand.

Under min samtale med medarbejderrepræsentanterne blev jeg endvidere gjort opmærksom på at bygningerne også er dårligt isoleret. Bygningerne er derfor meget kolde om vinteren og meget varme om sommeren. Da vinduerne kun kan åbnes på klem, opstår der desuden udluftningsproblemer.

Personalet havde en måned før inspektionen taget kontakt til Arbejdstilsynet og bl.a. anmeldt et utæt tag, men havde på tidspunktet for inspektionen ikke hørt noget fra tilsynet. Det blev oplyst at de bygningsmæssige forhold gør at både personalet og de unge ofte er syge.

Derudover nævnte personalet at der også er problemer med belysningen i form af lysstofrør.

Jeg kunne under min rundgang på institutionen ved selvsyn konstatere at der er problemer med skimmelsvamp.

Revas beskriver i rapporten efter tilsynet den 19. oktober 2009 at de 3 afdelingers fysiske rammer generelt fremstod slidte og lidt kolde. Københavns Kommune skrev på den baggrund i et notat af 20. november 2009 følgende:

”Institutionens ledelse skal, i forståelse med centerledelsen, sikre en planlægning af den løbende vedligeholdelse af afdelingerne, der kan sikre et rimeligt fysisk miljø for de anbragte børn og unge og for personalet. En plan skal foreligge i 1. kvartal af 2010.”

I tilslutning til min inspektion anmodede jeg den 4.marts 2010, med henvisning til ombudsmandslovens § 17, stk. 1, om nærmere oplysninger fra Sønderbro og Københavns Kommune om 2 episoder som fandt sted i slutningen af februar 2010 på Sønderbro. Episoderne er nærmere omtalt under pkt. 7.1 og pkt. 9.

I den forbindelse udarbejdede Sønderbro et notat af 8. marts 2010. I notatet er anført følgende om de bygningsmæssige forhold:

”Vi har haft lejlighed til at drøfte de enkelte episoder på såvel afdelingsmøder, ved supervision, som med arbejdstilsynet, som d. 23. februar 2010 gennemførte et planlagt besøg på Sønderbro. Ved den lejlighed var sikkerhed og psykisk arbejdsmiljø temasat. Dialogen med Arbejdstilsynet fortsætter, - også i relation til en række bygningsforhold omkring kulde, træk og dårligt indeklima, som er under afklaring og udbedring.”

Jeg beder Sønderbro og Københavns Kommune om at underrette mig om status på den nævnte afklaring og udbedring af de bygningsmæssige forhold.

4. Belægning og klientel mv.

Som det fremgår af pkt. 2 ovenfor, har Sønderbro 15 pladser. Til sammenligning har Egely og Bakkegården hver 20 pladser, mens Sølager, som den største af de sikrede institutioner, har 29 pladser. Der var på inspektionstidspunktet i alt 92 pladser på de sikrede institutioner i landet som helhed.

Det blev under inspektionen oplyst at alle Sønderbros 15 pladser var besat.

Sønderbro tager imod unge fra hele landet, men modtager dog som nævnt flest unge fra hovedstadsområdet, både drenge og piger.

Langt de fleste unge er som nævnt anbragt på Sønderbro som varetægtssurrogat.

Der føres ikke statistik over etnisk herkomst, men det blev på forespørgsel oplyst at ca. 80 pct. af de unge anbragte er af anden etnisk oprindelse end dansk.

4.1. Strafforfølgning, herunder varetægtsfængsling, af unge uledsagede flygtninge

Under inspektionen fik jeg oplyst at Sønderbro ofte modtager uledsagede flygtningebørn som varetægtsfængsles efter udlændingeloven. Børnene rejser alene ind i Danmark med falske papirer uden at søge asyl og bliver først senere hen anholdt.

Den 21. januar 2010 skrev jeg med henvisning til ombudsmandslovens § 17, stk. 1, til Rigsadvokaten at jeg under min inspektion af Sønderbro bl.a. var blevet bekendt med spørgsmålet om strafforfølgning, herunder varetægtsfængsling, af unge uledsagede flygtninge der begår dokumentfalsk mv. i forbindelse med deres indrejse i Danmark.

Jeg henviste i mit brev til et udkast til justitsministerens tale til brug for besvarelsen den 10. december 2009 af Folketingets Retsudvalgs samrådsspørgsmål Q og R, stillet den 20. november 2009. Det fremgår heraf at der forekommer sager hvor 15-17 årige personer, der har søgt om asyl her i landet og har begået dokumentfalsk i forbindelse med deres indrejse i Danmark, bliver varetægtsfængslet, typisk i en sikret døgninstitution.

En undersøgelse fra Rigsadvokaten tydede på at man i de øvrige relevante politikredse ikke fulgte samme praksis som i Københavns Politi, og Rigsadvokaten var på baggrund heraf ved at udarbejde generelle retningslinjer for behandlingen af disse sager.

Jeg bad Rigsadvokaten om at sende mig en kopi af de nye fælles retningslinjer når disse var udarbejdet.

Den 29. juni 2010 modtog jeg Rigsadvokatens retningslinjer for behandlingen af sager om asylansøgere der begår dokumentfalsk i forbindelse med indrejse og ophold i Danmark. Rigsadvokaten henviste i følgebrevet til rigsadvokatmeddelelse nr. 9/2005, afsnit 19.

Jeg meddelte i brev af 14. september 2010 Rigsadvokaten at jeg efter at have gennemgået det tilsendte materiale, ikke foretog mig mere i sagen.

4.2. Det samlede antal pladser i de sikrede afdelinger/institutioner

Den 8. oktober 2007 bad jeg under overskriften "Vedrørende behovet for yderligere pladser på de lukkede institutioner for unge – kommunernes sagsbehandlingstid efter dom mv." Socialministeriet om at sende mig den redegørelse som forstanderne på de sikrede institutioner havde sendt til Danske Regioner. Jeg var blevet bekendt med sagen gennem Danmarks Radio, P1 Morgen, og en artikel den 21. september 2007 i bladet "Socialpædagogerne".

Jeg henviste over for Socialministeriet til ombudsmandslovens § 17, stk. 1.

Jeg gik i brevet ud fra at Socialministeriet havde modtaget eller havde bedt om at modtage en kopi af redegørelsen fra Danske Regioner, og jeg bad om underretning om hvad der fra ministeriets side ville blive foretaget i sagen.

Essensen i forstandernes redegørelse der indgik i debatten om oprettelse af flere pladser på de sikrede afdelinger/institutioner for unge, var at der måske ikke ville være behov for yderligere pladser hvis der blev gjort mere for at optimere udnyttelsen af de bestående pladser – især hvad angår de unge der idømmes en ubetinget fængselsstraf. I redegørelsen henviste forstanderne også til "kommunernes økonomiske situation" som også kunne medføre en forlængelse ud over det nødvendige af de unges ophold i de sikrede institutioner.

Velfærdsministeriet (nu igen Socialministeriet) meddelte mig i brev af 4. januar 2008 at ministeriet havde nedsat et udvalg som skulle se på styringsprincipperne for de sikrede afdelinger og brugen af disse, og at undersøgelser hos Kommunernes Landsforening og kriminalforsorgen af årsagen til de lange sagsbehandlingstider, ville indgå i udvalgets arbejde.

Spørgsmålet – nu beskrevet som et spørgsmål om løsladelse af unge kriminelle på grund af manglende pladser på de sikrede institutioner – blev endvidere rejst politisk (bl.a. ved spørgsmål nr. 100 af 5. december 2007 fra Folketingets Retsudvalg).

Den 5. oktober 2009 meddelte Indenrigs- og Socialministeriet mig at det ovenfor nævnte udvalg havde afsluttet sit arbejde uden at der var kommet en rapport fra udvalget fordi der – som led i finansaftalen for 2009 og inden det første udvalgs arbejde var afsluttet – var blevet nedsat et nyt udvalg der skulle se på finansieringsreglerne for anbringelse af de kriminelle unge.

Den 10. november 2009 meddelte Indenrigs- og Socialministeriet mig at det nye udvalg i oktober 2009 havde udarbejdet en rapport om finansieringsreglerne for anbringelse af kriminelle unge. I rapporten havde udvalget skitseret forskellige alternative finansieringsmodeller der i større eller mindre grad ville styrke kommunernes incitament til at forebygge kriminalitet og afhjælpe flaskehalsproblemer.

Jeg har efterfølgende bedt Socialministeriet om at oplyse hvad der fra ministeriets side måtte blive foretaget i sagen.

I et brev af 12. oktober 2010 har Socialministeriet oplyst følgende:

”Det kan oplyses, at udvalgets arbejde har indgået i forarbejdet til regeringens udspil om ’Mere konsekvens, opfølgning og omsorg – en markant styrket indsats mod ungdomskriminalitet’ fra oktober 2009.

Det fremgår her, at ’For at tilskynde kommunerne til at styrke den forebyggende og tidlige indsats indføres der egenbetaling, så kommunerne skal betale en fast takst, når unge fra kommunen opholder sig på sikrede afdelinger eller på kriminalforsorgens institutioner. Taksten skal på årsbasis udgøre mere end en mio. kr.

Ændringen vil samtidig give kommunerne incitament til hurtigt at finde en plads til kriminelle unge, som skal afsone en dom på en åben institution, hvilket vil bidrage til at afhjælpe de nuværende flaskehalsproblemer og ventetiden på sikrede institutioner. (...).

Regeringens udspil er udmøntet i servicelovens § 174, stk. 5, hvorefter socialministeren kan fastsætte regler om opkrævning af en fast takst hos kommunerne, når unge under 18 år har ophold i Kriminalforsorgens institutioner og i vedhæfte-

de bekendtgørelse nr. 1093 af 21. september 2010 om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, jf. bekendtgørelsens § 53.

Det fremgår af § 53, at kommunen skal betale en takst på 1,25 mio. kr. årligt (PL 2010) for unge, der opholder sig på sikrede institutioner som led i varetægtsfængsling, som led i afsoning af en dom, som led i en ungdomssanktion eller der er tale om udlændinge under 14 år uden lovligt ophold i Danmark samt for ophold for varetægtsfængslede 14-17 årige og 14-17 årige, der afsoner en dom i kriminalforsorgens institutioner.

Reglerne om opkrævning af en fast takst trådte i kraft d. 1. juli 2010.”

Sagen er endnu ikke afsluttet (j.nr. 2007-3346-628).

5. Beskæftigelse og undervisning – lomme-/arbejdspenge

Det fremgår af Sønderbros personalehåndbog ”Fælles viden” at dagligdagen på de sikrede afdelinger på mange måder ligner en almindelig hverdag. Der er en klar opdeling mellem hverdag og weekend og mellem dagbeskæftigelse, fritid og hvile. Hverdagen er underlagt en fast struktur. I samarbejde med den unge udarbejdes der et ugeskema som beskriver den unges dagbeskæftigelse. Hver 14. dag er der trivsels- og struktursamtaler med de unge hvor de overordnede mål for opholdet bliver drøftet.

Dagbeskæftigelsen består af skoleundervisning, hjemkundskab, værkstedsarbejde og motion.

Skoleundervisningen foregår primært som individuel undervisning i forholdet 1:1, men kan også tematiseres ved emneuger og foregå i grupper. Undervisningen tilpasses den enkelte unges niveau og behov og kan målrettes mod at tage eksamen i folkeskolen eller gymnasiet. Hvis de unge får opgaver og lektier tilsendt fra deres oprindelige skole, har de mulighed for at få hjælp til at arbejde med dem.

De unge på Sønderbro er i den skolepligtige alder.

Det fremgår af Københavns Kommunes tilsynsrapport fra 2008 at undervisningsmulighederne omtales som utilstrækkelige i forhold til de unges undervisningsbehov under anbringelsen – også selv om der blev udfoldet store og engagerede anstrengelser fra såvel lærerne som personalet i øvrigt for at dække elevernes undervisningsbehov, herunder kontakt og samarbejde med de lærere/skoler som de unge kom fra.

Under inspektionen oplyste ledelsen at der er én lærer pr. afdeling, og at lærerne har 690 normerede timer pr. år inkl. forberedelse.

Det fremgår af Revas rapport fra tilsynet den 19. oktober 2009 at lærernes konfrontationstimer er på ca. 3,5 timer dagligt hvilket giver et minimum af ugentlig undervisning pr. elev. Undervisningen er populær blandt de unge og er af stor betydning for dem.

Det fremgår endvidere af Revas tilsynsrapport at den interne undervisning ikke er godkendt som egentlig skole, og at undervisningen ikke er underlagt tilsyn fra skoleforvaltningen. København Kommune har på baggrund af de forhold som tilsynet har fundet kritisable, eller hvor tilsynet er kommet med anbefalinger, lavet en handlingsplan for Sønderbro. Om undervisningsområdet fremgår følgende af handlingsplanen:

"Centralforvaltningen (DU/MR Børn) vil, i samarbejde med BUF (Skoleforvaltningen) drøfte en løsning på de påpegede problemer vedrørende den interne undervisning. Denne drøftelse med BUF skal være gennemført i 1. kvartal 2010."

Jeg beder Sønderbro om at oplyse i hvilket omfang Sønderbro er i stand til at opfylde de unges efterspørgsel efter undervisning, og om den undervisning der tilbydes de unge, opfylder de lovgivningsmæssige krav.

Jeg beder Københavns Kommune om nærmere at oplyse hvorvidt der nu er indgået en formel aftale med kommunen vedrørende den interne skole. I bekræftende fald beder jeg om en kopi af aftalen. Hvis der ikke er indgået en aftale, beder jeg kommunen om nærmere at redegøre herfor.

Værkstedsarbejdet kan omfatte kunsthåndværk, keramik, syning, snedker-, tømrer- og metalarbejde og fremstilling og støbning af smykker. Desuden er der aktiviteter som motion og bygningsvedligeholdelse både ud- og indvendigt. Hertil kommer rengøring.

De unge har også mulighed for at deltage i forskellige projekter som f.eks. livsstilsprojekt, livshistoriearbejde og jobsøgning.

Dagligdagen på afdeling Øst og Vest foregår sådan at der kl. 8.30 er morgenmad. Derefter går de unge i skole eller er på værkstederne. De unge er i gang til kl. 10.00 hvorefter der serveres kaffe, te, saft og brød. Derefter skifter de unge aktivitet efter det førnævnte ugeskema indtil kl. 12.00. Efter frokost er der på ny aktiviteter indtil kl. 14.30 hvor der serveres kaffe, te og brød.

Timelønnen består af 30 kr. i "stå-op-bonus" plus 10 kr. i timen for at være i gang; det vil sige at den unge kan tjene 90 kr. om dagen. Hvis en ung ikke er stået op om morgenen til tiden, får den pågældende kun timebonus; den unge må således godt deltage i aktiviteterne alligevel.

De unge på afdeling Syd vækkes efter et særligt skema. Om mandagen holder man møde mellem kl. 8.00 og 9.00 hvor den kommende uge planlægges. Hvis den unge ikke er oppe kl. 8.30 de øvrige af ugens dage, kan vedkommende ikke bestille cigaretter og forplejning.

I værkstederne på afdeling Syd kan der laves ting af sølv, læder og ler. Der er også mulighed for at male. Der arbejdes også med havearbejde, renovering og vedligeholdelse af omgivelserne.

Mellem kl. 12.00 og 13.00 er der frokost; i øvrigt holdes der i løbet af dagen pauser efter behov. Dagens aktiviteter slutter kl. 14.30.

Muligheden for at optjene løn/bonus består i 30 kr. for aktivitet om formiddagen, 30 kr. for aktivitet om eftermiddagen og en bonus på 30 kr., i alt 90 kr.

De unge har hver en ugentlig køkkendag hvor der ligeledes kan tjenes 90 kr. pr. dag.

De unge skal naturligvis selv gøre rent på deres værelser.

6. Fritidsaktiviteter og fællesskab

I fritiden er der mulighed for forskellige indendørs aktiviteter på afdelingerne, først og fremmest klassiske aktiviteter som bordtennis og bordfodbold, pool/billard, PlayStation og brætspil. De unge kan også se film.

Sønderbro lægger vægt på at de unge får motion, og at de spiser sundt og varieret. Afdelingerne har motionsrum med løbebånd, vægte og boksebold, og der er en fælles udendørs boldbane med 2 store og små mål samt et basketballnet. På Sønderbro spilles der som tidligere nævnt onsdag og lørdag 1½ times fælles fodbold hvor der deltager 3 unge fra hver afdeling og 3 voksne.

Jeg beder Sønderbro om nærmere oplysninger om de unges brug af de nævnte faciliteter. Jeg beder endvidere om en udtalelse om hvorvidt der er behov for at forbedre

de unges beskæftigelses- og fritidsaktiviteter, bl.a. med øgede muligheder for fysisk udfoldelse.

Jeg beder også Sønderbro om oplysning om hvorvidt de unge må bruge værkstederne i fritiden.

De unge bruger fritiden på afslapning, spil, motion, pool og hygge. De må besøge hinanden på værelserne, men de unge må ikke komme ind på pædagogkontoret. Kl. 23.30 er det godnat. De unge må ikke have mobiltelefon eller bærbar pc.

På afdeling Syd må de unge ikke opholde sig på hinandens værelser. Inden sengetid mødes de unge i køkkenet og vælger film, og kl. 23.00 skal de være på deres værelser.

I Københavns Kommunes tilsynsrapport for 2008 og opfølgningen herpå (kommunens brev af 11. juni 2008) blev det anbefalet at der etableres et fast mødeforum mellem de unge og afdelingslederen og medarbejderne for at sikre de unge en indflydelsesgivende dialog med Sønderbros ledelse om institutionens virksomhed.

Sønderbro kommenterede i brev af 7. august 2008 kommunens anbefaling. Sønderbro var enig i hensigten med det faste mødeforum, men vendte sig mod det konkrete forslag. Sønderbro anførte at det i nogle tilfælde ville være relevant med møder mellem afdelingslederen og de unge, mens det i andre tilfælde ville være mere relevant med et møde med hele personalegruppen eller en enkelt medarbejder. Sønderbro fastholdt over for kommunen at institutionen havde behov for metodefrihed til at opnå målet om en indflydelsesgivende dialog, herunder om magtanvendelsen på institutionen.

Jeg beder om en udtalelse fra Sønderbro om på hvilken måde Sønderbro sikrer en indflydelsesgivende dialog mellem de unge, medarbejderne og ledelsen.

Sønderbro har følgende rygepolitik (rygepolitikken blev vedtaget på et SU/SiU-møde den 6. juni 2006 og trådte i kraft 1. januar 2007, (jf. Sønderbros "Fælles viden"):

"1. Sønderbro er en røgfri arbejdsplads.

Der må ikke ryges i Sønderbros lokaler og køretøjer. Konsekvensen er, at medarbejderne og de brugere, der færdes i Sønderbros bygninger, ikke udsættes for tobaksrøg.

2. Rygning er alene tilladt i det fri

Rygning i det fri skal foregå på en sådan måde, at andre ikke udsættes for tobaksrøgen. Ledelsen kan anvise passende områder for rygning i det fri.

3. Rygning på udendørs arealer.

A: Det er tilladt brugerne på de sikrede afdelinger at ryge på afdelingernes udendørs arealer. Der skal altid være medarbejdere til stede. Det vil blive opstillet skure til formålet.

B: Grundet de særlige arbejdsvilkår, de ansatte underlægges på Sønderbro, er det ikke muligt at forlade Sønderbro i arbejdstiden. Derfor må medarbejdere, hvis ikke andet er muligt, ryge i arbejdstiden. Læs betingelserne for rygning i arbejdstiden i bilag: Københavns Kommunes rygepolitik.

4. Ledelsen på Sønderbro kan dispensere fra rygepolitikken i særlige tilfælde. Dispensationen kan alene gives ved enkeltstående, festlige lejligheder.

5. Det er et ledelsesansvar, at rygepolitikken overholdes.

Ledelsen på Sønderbro har ansvaret for, at ovenstående regler overholdes. Ledelsen har derfor pligt til at skride ind overfor medarbejder, der ikke overholder ovenstående.”

7. Kontakt til omverdenen mv.

7.1. Besøg

For så vidt angår unge der er anbragt i en sikret institution på grundlag af § 15, stk. 1, nr. 1-3, i magtanvendelsesbekendtgørelsen (socialpædagogisk grundlag), findes der regler om samvær og kontakt mellem forældrene og barnet i § 71 i lov om social service og kapitel 19 (navnlig pkt. 476) i vejledning nr. 99 af 5. december 2006 om særlig støtte til børn og unge og deres familier som senere ændret (senest ved ændringsvejledning nr. 83 af 27. september 2010).

Vejledningens pkt. 487 indeholder også regler om de unges kontakt med andre end forældrene.

Politiet kan i forhold til de unge der er anbragt i varetægtssurrogat, træffe beslutning om at nægte eller kontrollere besøg og om kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation, jf. retsplejelovens §§ 771-773 og magtanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 6. Beslutningerne kan indbringes for retten til prøvelse.

Kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation kan i øvrigt kun ske hvis der foreligger en afgørelse herom fra børn og unge-udvalget, jf. § 123, stk. 2, i lov om social service.

Det fremgår af Sønderbros "Fælles viden" at de unge har mulighed for at modtage besøg af familie, venner og kæreste hvis de ikke er omfattet af besøgs- og brevkontrol. Besøg hos den unge skal altid aftales i god tid med afdelingen.

På afdeling Øst er der besøgstid mellem kl. 19.00 og 21.00. På afdeling Vest er besøgstiden mellem kl. 16.00 og 17.00.

På afdeling Syd er der besøgstid mellem kl. 16.00 og 22.30. De enkelte besøg må højst vare 2 timer. De unge på afdeling Syd må maksimalt have ét besøg om dagen, og vennerne må højst komme 2 gange om ugen.

På baggrund af en konkret sag (som var omtalt i Dagbladet Politiken den 24. og 25. februar 2010) om en varetægtsfængslet ung som blev sigtet for voldtægt og drabsforsøg på en kvinde som kom og besøgte ham i et besøgsrum, bad jeg i brev af 4. marts 2010, med henvisning til ombudsmandslovens § 17, stk. 1, om nærmere oplysninger fra Sønderbro – både om den konkrete sag og om spørgsmålet om besøg af venner, kærester mfl. generelt. Jeg bad også Sønderbro om at oplyse om institutionen før et besøg afvikles, foretager en screening af de besøgende – også på baggrund af hvad den som besøget angår, er sigtet for – og om Sønderbros sikkerhedsforanstaltninger i øvrigt ved besøg (j.nr. 2010-883-6283). Jeg bad i brevet af 4. marts 2010 om at Sønderbros svar blev sendt til mig gennem Københavns Kommune.

Sønderbro har i et brev af 8. marts 2010 har oplyst at institutionen ikke har besøgsrum, og at der ikke er installeret alarmknapper. Sønderbro skrev endvidere følgende i brevet:

"Ud fra generelle retningslinjer om rammer for besøg på afdelingerne vurderes det i forbindelse med hvert enkelt besøg, hvordan det mest hensigtsmæssigt kan afvikles.

...

En meget stor del af vores unge er omfattet af besøgs- og brevforbud, hvilket indebærer, at de normalt kun kan få besøg af forsvarer og sagsbehandler. I nogle tilfælde arrangeres overvågede besøg, som principielt overvåges af politiet, men som i enkelte tilfælde varetages af os, hvis politiet har særlige mandskabsmæssige problemer.

Ordinære besøg foregår efter en fast procedure med identifikation, gennemgang af og underskrift på tro- og loveerklæring om kendskab til husorden, aflevering af taske, kontrol af indhold i lommer og check på medbragte føde- og drikkevarer, samt eventuelle gaver. Det bemærkes, at vi ikke har tilladelse til at gennemføre kropslige visitationer. (...)

Vi er altid opmærksomme på, hvad den unge, der modtager besøg er sigtet for, og afgør herudfra, hvor et besøg mest hensigtsmæssigt skal finde sted.”

Sønderbro vedlagde samtidig et eksemplar af en besøgsaftale. Det fremgår af besøgsaftalen at den besøgende skal vise gyldig legitimation ved alle besøg. Den besøgende skriver endvidere under på at den pågældende er indforstået med følgende betingelser for besøget:

- “- Det er ikke tilladt at medbringe nogle former for våben.
- Det er ikke tilladt under besøget at medbringe eller indtage hash, alkohol og andre euforiserende stoffer. Hvis du er påvirket når du ankommer, vil du blive afvist ved døren.
- Hvis forespurgt skal indhold af lommer og lignende vises frem.
- Det er ikke tilladt at medbringe overtøj, tasker, mobiltelefon eller penge ind på afdelingen.
- Personalet tjekker alle medbragte genstande ved ankomst.
- Du skal opføre dig ordentligt og følge personalets anvisninger.
- Besøget SKAL foregå på den indsattes værelse, og KUN der.
- Andre indsatte må IKKE opholde sig på det værelse som du besøger.

Overtrædelse af ovenstående kan få konsekvenser for både dig og den indsatte:
 Inddragelse af besøgstilladelsen
 Politianmeldelse mv.”

Kommunen har i et brev af 7. april 2010, i tilslutning til Sønderbros redegørelse, bl.a. anført følgende:

"Socialforvaltningen finder på baggrund af Sønderbros beskrivelse af det konkrete hændelsesforløb, at der var tale om en meget voldsom og beklagelig hændelse, men vurderer samtidig, at den ikke kunne forudses, og at personalet har handlet korrekt.

Socialforvaltningen kan supplerende oplyse, at Sønderbro ikke har haft episoder, hvor de besøgendes sikkerhed har været truet i 2008 og 2009. Socialforvaltningen vurderer derfor, at der ikke er behov for at ændre retningslinjerne vedrørende besøg på Sønderbro.

Om den konkrete unge kan det desuden oplyses, at pågældende var i varetægts-surrogat på institutionen, men nu sidder varetægtsfængslet i Vestre Fængsel, og han skal ikke tilbage på Sønderbro."

Jeg er enig med Sønderbro og Københavns Kommune i at der var tale om en meget voldsom og beklagelig hændelse. Jeg har imidlertid, under henvisning til det som Sønderbro og Københavns Kommune har anført, ikke grundlag for at foretage mig mere konkret eller generelt.

Jeg beder dog Sønderbro om at oplyse hvorvidt – og i givet fald hvordan – Sønderbro indhenter oplysninger om den besøgendes eventuelle strafferetlige forhold, herunder eventuelle verserende sager.

Jeg beder endvidere Sønderbro om nærmere oplysninger om Sønderbros sagsbehandling, herunder i hvilket omfang en afgørelse om afslag på besøgstilladelse meddeles parterne i (besøgs)sagen skriftligt, gerne uddybet med eksempler. Med parterne sigter jeg både til den unge og den der har søgt om besøgstilladelse.

7.2. Telefoning

Det fremgår af Sønderbros "Fælles Viden" (om hverdagen på institutionen) at de unge på afdeling Syd kan modtage opkald mellem kl. 16.00 og 18.00, og at de selv kan ringe ud mellem kl. 19.00 og 21.00. Der kan højst ringes ud i 15 minutter.

Det fremgår endvidere at der på afdelingerne Øst og Vest må ringes mellem kl. 16.00 og 22.00.

Jeg beder Sønderbro om nærmere oplysninger om de unges kontakt til omverdenen i form af telefonsamtaler – herunder om hvilke telefonnumre de unge kan ringe op til, og hvordan Sønderbro kontrollerer dette.

Jeg beder også om nærmere oplysninger om institutionens eventuelle praksis for overhøring af de unges samtaler, herunder de unge som ikke har besøgs- og brevkontrol.

8. Euforiserende stoffer mv.

Af min tidligere inspektionsrapport (om inspektionen den 19. december 1997) fremgår det at hashrygning til stadighed var et problem da stort set alle de anbragte røg hash som blev indsmuglet bl.a. gennem vinduerne. Det blev dengang oplyst at afdelingen ikke havde generelle problemer med narkotika i øvrigt. Institutionen modtog ikke stofmisbrugere.

Der er i magtanvendelsesbekendtgørelsen hjemmel for den sikrede afdeling/institution til at undersøge de unges værelser stikprøvemæssigt (når den unge anbringes i afdelingen og før og efter besøg samt fravær, jf. bekendtgørelsens § 7) og på grundlag af en konkret mistanke (jf. § 8, f.eks. hvis den unge fremstår påvirket af euforiserende stoffer eller alkohol). Der er endvidere hjemmel til en – begrænset – undersøgelse af de unges person (bekendtgørelsens § 8, jf. § 10).

Under den samtale med ledelsen der indledte inspektionen, blev det oplyst at Sønderbro stadig har et misbrugsproblem, især af hash. Som det fremgår under pkt. 7.1 om besøg, har Sønderbro ikke mulighed for at visitere de besøgende.

Ledelsen oplyste også at man på Sønderbro af pædagogiske grunde har fravalgt at foretage personundersøgelser af de unge da Sønderbro principielt anser det for at være en politimæssig opgave. Sønderbro mener i forlængelse af institutionens pædagogik at det er vigtigt at skelne mellem det pædagogiske arbejde og politiets arbejde med at opklare forbrydelser.

Sønderbro oplyste dog at der kan forekomme en force majeure situation hvor personalet efter bestemmelserne i magtbekendtgørelsen vælger at foretage ransagning af de unges værelser hvis institutionen ikke kan få fat i politiet.

Det fremgår af Revas rapport fra tilsynet den 19. oktober 2009 at afdelingerne i perioder er præget af at det lykkes de unge at få hash ind i afdelingen. Dette er et tilbagevendende problem. Det beskrives af en af afdelingerne som et forhold præget af afmagt der opstår ved at det lokale politi, til trods for et godt samarbejde, ikke til enhver tid kan hjælpe med denne problematik. Revas påpegede i rapporten vanskelighederne og problemerne i forhold til en tilbagevendende mistanke om at der smugles hash og andre euforiserende stoffer ind i afdelingerne.

På grund af tilsynsrapportens kritiske bemærkninger (handlingsplan af 20. november 2009) vedrørende disse vanskeligheder, besluttede ledelsen i kommunens center for kriminalitetstruede unge, i samarbejde med Sønderbros ledelse, at rette henvendelse til Københavns Politi om en fornyet dialog og udvikling af samarbejdet. Der var ikke på inspektionstidspunktet fastsat en mødedato.

Endvidere gav tilsynets bemærkninger kommunen anledning til fornyede overvejelser om personalets muligheder for selv at handle i tilfælde af mistanke om stoffer i afdelingerne. Spørgsmålet ville blive drøftet i institutionens sikkerhedsudvalg i december 2009.

Jeg beder Sønderbro og Københavns Kommune om nærmere oplysninger om hvad der siden er sket på disse punkter.

Det fremgår af Sønderbros personalehåndbog "Fælles Viden" at der ikke må indtages alkohol på Sønderbro i arbejdstiden. Man må heller ikke møde spirituspåvirket på arbejde. Sønderbro kan dog dispensere herfra ved markering af særlige begivenheder som f.eks. receptioner, indvielser, kurser og afslutning af udvalgsarbejder. Også ved institutionens personalejulefrokoster kan der nydes alkohol.

8.1. Medicinhåndtering

Det fremgår af Sønderbros personalehåndbog "Fælles Viden" at institutionen ikke har nogen fast tilknyttet (praktiserende) læge, men at institutionen bruger de unges egen læge eller lægevagten.

Under inspektionen oplyste ledelsen at en del af de unge er medicinerede. Den medicin som normalt bliver ordineret på institutionen, er medicin som ritalin, cyprex og truxal.

Det fremgår endvidere af personalehåndbogen at Sønderbro har mulighed for at benytte en speciallæge i psykiatri. Afdelingslederne kan på egen hånd rette henvendelse til psykiateren.

Jeg forstod under inspektionen at speciallægen i psykiatri er på Sønderbro 4 timer om ugen. Jeg beder Sønderbro om at oplyse om det er rigtigt forstået.

Kun hvis der er alvorlig og akut fare for en af de unges helbred eller liv, må Sønderbro tage varetægtsfængslede unge ud uden politiets tilladelse. Politiet skal i sådanne tilfælde underrettes hurtigst muligt.

I personalehåndbogen "Fælles Viden" står der følgende om ordination og udlevering af medicin:

"Optegnelser og dokumentation af ordination og medicingivning

I de unges mapper/journaler indføres et faneblad under navnet medicin. Når en ung er tilset/behandlet af læge/vagtlæge/psykiater, beder personalet lægen om at gøre tydelige optegnelser under fanebladet 'medicin'.

Ved telefonkonsultation skriver personalet tydeligt lægens instrukser ned under fanebladet 'medicin', og sikrer sig ved oplæsning for lægen at instruksen er forstået rigtigt.

Under fanebladet 'medicin' ligger lister til optegnelse af udleveret medicin. Disse lister udfyldes tydeligt hver gang der udleveres medicin, også håndkøbsmedicin.

Hvis en ung under opholdet på 'Sønderbro' bliver ordineret medicin eller der sker ændringer i en allerede ordineret medicin meddeles udskrivning til vores psykiatriske konsulent (...) som sender udskrivningsbrev til den unges praktiserende læge."

Det fremgår af Revas rapport fra tilsynet den 19. oktober 2009 at tilsynet anbefalede en yderligere sikring af afdelingernes medicin håndtering. Af Københavns Kommunes handleplan fremgår det at forstanderen tilkendegav at afdelingernes praksis omgående var blevet ændret.

I personalehåndbogen "Fælles Viden" er det præciseret at medicinen skal opbevares under betryggende former i henhold til lægemiddelstyrelsens bekendtgørelse herom.

Medicinen skal opbevares i et aflåst rum i et aflåst skab. Hvis der bruges fælles medicin, skal hver ungs medicin opbevares tydeligt adskilt fra de øvrige unges. Der må ikke være medicin til fælles brug – hverken håndkøbsmedicin eller naturmedicin. Medicin der skal bortskaffes, skal afleveres på apoteket.

Under inspektionen anførte jeg at det efter min opfattelse – for at undgå eventuel tvivl om hvad der er sket med restmedicin, og deraf følgende uberettigede mistanker – kan være fornuftigt at få en kvittering fra apoteket. Det kan f.eks. foregå sådan at Sønderbro selv skriver op hvad der bliver afleveret, og anmoder om apotekets kvittering for modtagelsen, f.eks. i form af et stempel.

Jeg beder Sønderbro om at oplyse om institutionen har indført en sådan ordning for at sikre at der ikke sker (kan ske) misbrug og omsætning af restmedicin.

9. Vold mv.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for trusler, voldsepisoder og andre traumatiske hændelser for personalet som fremgår af personalehåndbogen. Beredskabsplanen indeholder bl.a. følgende for så vidt angår øjeblikkelige tiltag:

”Handleplan ved nævnte episoder:

1.

Det er vigtigt at den berørte medarbejder får assistance til at afgøre, hvad der videre skal ske. Medarbejderen vil ofte være for chokeret til selv at tage realistiske beslutninger. Det er derfor i første omgang lederen eller andre kolleger, som må tage beslutninger herom.

2.

Ring derfor straks til lederen. Hvis denne ikke træffes ring da til kolleger og rekvirer assistance.

3.

Andre yder psykisk førstehjælp, som omfatter:

- almindelig omsorg, hjælp den berørte med praktiske ting
- vær nær, skab tryghed, vis med kropssprog, at du er her
- lad den berørte fortælle (evt. igen og igen), hvad der er sket

En voldsramt eller på anden måde chokeret medarbejder bør ikke tage hjem, før det er sikkert at vedkommende kan få hjælp. Undersøg, om der er pårørende/venner i hjemmet, eller om den berørte evt. midlertidigt kan overnatte/tage ophold hos andre. Vær evt. behjælpelig med at informere de pågældende om, hvad der er sket.

4.

Medarbejderen skal udarbejde en skriftlig forløbsbeskrivelse, som skal afleveres til lederen senest første hverdag efter hændelsen. Medarbejderen kan få hjælp til at skrive denne forløbs-beskrivelse fra kolleger, der kommer til assistance, eller fra ledelsen.

5.

Den enkelte medarbejder skønner i samråd med lederen, om hun/han ønsker at benytte Københavns Kommunes tilbud om krisehjælp fra Trekanten (se nærmere i afsnit: Krisehjælp)."

Det fremgår endvidere af personalehåndbogen at det er af stor betydning at kolleger holder tæt kontakt til den voldsramte. Endvidere lægges der vægt på at episoden bliver fulgt op af lederen, bl.a. på det førstkommende personalemøde. Lederen skal også sikre sig at de formelle retningslinjer, f.eks. om sygemelding, kontakt til egen læge og anmeldelse som arbejdsskade til Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen, bliver overholdt.

I Revas rapport fra tilsynet den 19. oktober 2009 er det beskrevet at det er op til den enkelte medarbejder at vurdere om episoden har været af en karakter som eventuelt bør politianmeldes. Tilsynet mener at en sådan praksis åbner for meget forskellige fortolkninger. Der kan også være en fare for at der opstår skel i medarbejdergrupperne i forhold til hvad man skal kunne forvente og rumme af psykiske belastninger. Tilsynet lægger i rapporten op til en fornyet ledelsesmæssig udmelding på dette punkt.

Københavns Kommune har i notat af 20. november 2009 udarbejdet en handlingsplan på baggrund af tilsynets anbefalinger. Heraf fremgår bl.a. følgende:

"Forstanderen har tilkendegivet, at vurderingen af om vold eller trusler om vold skal anmeldes til politiet altid sker i et samarbejde mellem forstanderen, den enkelte medarbejder, dennes afdelingsleder og sikkerhedsrepræsentanten. Praksis på dette område drøftes i institutionens sikkerhedsudvalg, som næste gang afholdes i december 2009."

Jeg beder Sønderbro om at oplyse hvad der videre er sket på dette punkt.

På baggrund af en artikel i Politikens netavis den 25. februar 2010 – om to 16-årige drenges flugt fra Sønderbro ugen forinden ved at true sig til personalets nøgler – bad jeg den 4. marts 2010 med henvisning til ombudsmandslovens § 17, stk. 1, Sønderbro om at oplyse hvordan det var lykkedes de to unge at true sig til personalets nøgler. Jeg bad også Sønderbro om at oplyse om de beredskabsplaner som Sønderbro har på området for vold mod personalet, bør ændres/udbygges som følge af truslerne. Jeg bad om at Sønderbro sendte mig institutionens svar via Københavns Kommune (j.nr. 2010-884-6283).

I brev af 8. marts 2010 beskrev Sønderbro den konkrete episode samt 4 andre episoder. Sønderbro skrev videre at forholdsordren til personalet er at de ved trusler fra de unge om fysisk overfald for at få fat i en nøgle, ikke skal modsætte sig fysisk. Denne forholdsordre følges hvilket også er grunden til at Sønderbro stort set ikke oplever vold mod personalet af fysisk karakter, mens trusler som f.eks. medfører udlevering af nøgler, kan afstedkomme psykiske mén. Sønderbro oplyste endvidere at der siden inspektionen (den 19. november 2009) havde været yderligere 5 rømninger. Sønderbro havde drøftet de enkelte episoder på afdelingsmøder og ved supervision. Episoderne var også blevet drøftet med Arbejdstilsynet, som den 23. februar 2010 gennemførte et planlagt besøg på Sønderbro. Ved den lejlighed var temaet "Sikkerhed og psykisk arbejdsmiljø". Sønderbro oplyste også at det var meningen at dialogen med Arbejdstilsynet skulle fortsætte.

Københavns Kommune anførte i brev af 7. april 2010 bl.a. følgende til mig:

"Socialforvaltningen finder, at antallet af rømninger i januar og februar 2010 har været uacceptabelt højt. Ud over at antallet af rømninger i denne periode har været højere end sædvanligt, kan Socialforvaltningen konstatere, at antallet af rømninger fra Sønderbro også de forudgående år har ligget relativt højt sammenlignet med andre sikrede institutioner. Dette er baseret på Danske Regioners hjemmeside, hvor antallet af rømninger er opgjort på årsbasis for de enkelte institutioner.

Der er ikke udarbejdet generelle retningslinjer for sikkerheden på Sønderbro, men der eksisterer en række politikker, som skal sikre medarbejdernes sikkerhed. De indebærer f.eks. at medarbejderne altid har en bærbar telefon på sig, og

at der så vidt muligt er to medarbejdere med, når de unge er udenfor. Desuden er der en forholdsordre til medarbejderne om, at de ikke skal modsætte sig fysisk ved trusler om fysisk overfald, hvis de unge forsøger at få fat i nøgle.

På baggrund af de mange rømninger og fraværet af generelle retningslinjer for sikkerheden på Sønderbro, vil Socialforvaltningen tage initiativ til at udarbejde en handleplan i samarbejde med Sønderbro. Handleplanen har til formål at nedbringe antallet af rømninger, uden at medarbejdernes sikkerhed kommer i fare. Socialforvaltningen vil derfor sammen med Sønderbro analysere de seneste rømninger og afklare, om de har fællestræk, som nye tiltag kan rette op på. Alle nye tiltag skal vurderes i relation til om de øger risikoen for fysisk vold mod medarbejderne.”

Det fremgår af Revas rapport fra tilsynet den 19. oktober 2009 at tilsynet også havde fokus på personalets sikkerhed i konfliktsituationer. Tilsynet anbefalede at det blev overvejet om personalet f.eks. skulle til at anvende bærbare alarmer.

Jeg har noteret mig Sønderbros og Københavns Kommunes oplysninger om rømningen den 19. februar 2010 og de 4 forudgående rømninger.

Jeg har også noteret mig at Københavns Kommune har anført at der vil blive taget initiativ til at udarbejde en handleplan med det formål at nedbringe antallet af rømninger.

Jeg beder Københavns Kommune om at oplyse mig om status for arbejdet med denne handleplan. Hvis handleplanen er udarbejdet, beder jeg om at modtage en kopi.

Jeg beder også kommunen om at oplyse på hvilken måde kommunen følger med i omfanget af vold på Sønderbro.

10. Personaleforhold mv.

Der var på tidspunktet for inspektionen ansat personale svarende til 70 årsværk. På de 3 afdelinger er der primært ansat medarbejdere med pædagogisk baggrund. På hver afdeling er der ligeledes ansat socialrådgivere og en lærer.

Der er altid 3 medarbejdere på arbejde i dagtimerne på hver afdeling; dertil kommer læreren, den køkkenansvarlige faglærer og en socialrådgiver. I aftentimerne er der altid mindst 2 medarbejdere på arbejde, og nattetimerne er dækket med 2 vågne natte-

vagter som gør rent, bager og dækker bord til morgenmad. Herudover er der ansat et antal vikarer på hver afdeling.

Under inspektionen blev det oplyst at der generelt er en relativ høj personalegennemstrømning da ca. en tredjedel af personalet er blevet skiftet ud på et år. Målsætningen er at komme ned på en personalegennemstrømning pr. år på ca. 20 pct. Begrundelsen for den relativt høje personalegennemstrømning er arbejdets karakter.

Også Revas havde bemærkninger til den høje personalegennemstrømning i den tidligere nævnte tilsynsrapport, og Københavns Kommune anførte i det ligeledes nævnte notat af 20. november 2009 at der var iværksat en række initiativer for at forbedre fastholdelsen af personalet.

Det fremgår endvidere af tilsynsrapporten fra Revas at der var sket en væsentlig reduktion i personalets sygefravær i forhold til det tidligere, meget høje niveau. Ifølge kommunens handlingsplan vil bestræbelserne på at mindske sygefraværet blive fortsat.

Jeg beder Sønderbro om oplysninger om personalegennemstrømningen for perioden 1. januar til 1. november 2010.

Det fremgår endvidere af Revas tilsynsrapport at der ydes supervision på Sønderbro en gang om måneden, og at medarbejderne har gode muligheder for efteruddannelse. Tilsynet anbefalede i rapporten Sønderbro at satse på efteruddannelse i forhold til ungdomspsykiatriske emner, herunder viden om ADHD.

Det fremgår af Københavns Kommunes notat af 20. november 2009 (handlingsplanen) at Sønderbro på dette tidspunkt havde påbegyndt et undervisningsforløb i socialpsykiatri på University College Copenhagen. Undervisningsforløbet havde en varighed på 5 dage og skulle afholdes fra oktober 2009 og frem til foråret 2010.

Dette har jeg noteret mig.

11. Tilsyn

Københavns Kommune har efter servicelovens § 5, stk. 7, (tidligere retssikkerhedslovens § 139) pligt til at føre tilsyn med hvordan Sønderbros opgaver løses. Tilsynet om-

fatter både indholdet af de tilbud som der skal føres tilsyn med, og den måde opgaverne udføres på.

I 2008 blev der foretaget et anmeldt tilsyn af Sønderbro af to medarbejdere fra Københavns Kommunes Socialforvaltning, afdelingen for kvalitet og tilsyn.

I 2009 blev tilsynet foretaget af Revas. Det fremgår af Revas rapport fra tilsynet den 19. oktober 2009 at Københavns Kommune har valgt at der som hovedregel kun skal gennemføres et årligt tilsyn på de private og kommunale tilbud. Revas valgte at gennemføre sit tilsyn som et anmeldt tilsyn og begrundede det med at Revas ønskede at skabe et så godt og troværdigt grundlag for Revas vurderinger som muligt. Revas var opmærksom på at det åbnede muligheden for at Sønderbro kunne "forberede sig" på tilsynet, og at et tilsyn under alle omstændigheder altid kun giver et øjebliksbillede af hvordan opgaverne løses på det enkelte sted.

Jeg beder Københavns Kommune om oplysninger om kommunens tilsyn med Sønderbro i 2010, herunder om kommunen selv har udført/agter at udføre tilsynet. I givet fald beder jeg kommunen om at oplyse hvordan tilsynet er indrettet – herunder om tilsynet foretages af medarbejdere i socialforvaltningen – og hvordan kommunen, i givet fald, sikrer tilsynets uvildighed.

12. Torturkomitéens besøg på Sønderbro

Den Europæiske Komité til forebyggelse af tortur og umenneskelig eller vanærende behandling eller straf (CPT) – herefter Torturkomitéen – besøgte Danmark fra den 11. til den 20. februar 2008.

Torturkomitéen besøgte bl.a. Sønderbro. I den forbindelse udtalte komitéen bl.a. følgende om sundhedsbehandlingen mv. (rapport af 25. september 2008).

"Particular reference should be made to a girl met at Sønderbro who had been admitted shortly before the delegation's visit. She did not appear to understand any of the languages spoken by staff and delegation members and her behaviour suggested that she might be suffering from a mental condition. The delegation expressed concern about the girl's state of health and indicated that she should be examined by a psychiatrist with the assistance of an interpreter, which was subsequently arranged.

110. The delegation was concerned to note that there was no systematic medical screening of minors and juveniles upon their admission to the secure departments. The CPT recommends that such a screening be introduced without delay (...).”

Som det fremgår, var Torturkomitéen bekymret over at der ikke var nogen systematisk screening af mindreårige og unge ved ankomsten til de sikrede institutioner, og komitéen anbefalede at en sådan screening blev indført.

Danmark svarede den 23. februar 2009 (svaret er gengivet i Torturkomitéens senere rapport af 13. marts 2009) og redegjorde for hvilke tiltag der blev gjort for at sikre mindreårige og unges sundhedsmæssige tilstand når de kom til sikre institutioner.

Magtanvendelsesbekendtgørelsens (nr. 1093/2010) § 33 lyder således:

”Alle børn og unge på sikrede og særligt sikrede afdelinger, der ikke allerede har fået foretaget en psykiatrisk udredning, skal tilbydes screening med henblik på at få afdækket et eventuelt behov for psykiatrisk udredning, jf. lovens § 57 c, stk. 4. Stk. 2. Screeningen skal være påbegyndt senest 1 måned efter anbringelsen på den sikrede eller særligt sikrede afdeling.

Stk. 3. Screeningen forudsætter samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 4. Screeningen skal foretages af en psykolog, en sygeplejerske med kendskab til psykiatri eller en person med lignende baggrund eller efteruddannelse og have et omfang og en kvalitet, der kan angive, om der er behov for en psykiatrisk udredning.

Stk. 5. I forbindelse med anbringelsen fremsender kommunen til den sikrede eller særligt sikrede afdeling sagsakter, der har relevans for screeningen.”

Jeg foretager mig på ovennævnte baggrund ikke noget vedrørende dette spørgsmål.

13. Samlet vurdering

Af FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, artikel 37 c, fremgår det at ethvert frihedsberøvet barn skal holdes adskilt fra voksne frihedsberøvede, medmindre en sådan adskillelse ikke anses at tjene barnets tarv.

Formålet med anbringelsen af unge i varetægtssurrogat eller en sikret institution med henblik på afsoning af dom, jf. straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, er at beskytte mod

den belastning som det er at komme i fængsel (arresthus), og mod negativ påvirkning fra voksne kriminelle. For de administrativt frihedsberøvede er formålet at afværge at de unge skader sig selv eller andre, og at foretage pædagogisk observation der skal danne grundlag for en eventuel senere længerevarende behandling. For så vidt angår de unge der er anbragt efter straffelovens § 74 a (ungdomssanktionen), er formålet at styrke indsatsen og reaktionsmulighederne over for den hårde kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle og at give mulighed for at fastholde de unge i længere tid og samtidig iværksætte en behandling der på længere sigt kan få de unge på rette kurs.

Det er overordnet min opfattelse at Sønderbro, de fysiske rammer taget i betragtning, opfylder sit formål på en tilfredsstillende måde.

Jeg fik under inspektionen umiddelbart fornemmelsen af at der var en god indstilling hos personalet i forhold til at løse de opgaver som institutionen er stillet over for.

Opfølgning

Jeg beder om at Sønderbro og Københavns Kommune sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om, gennem Socialministeriet som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Sønderbro, Københavns Kommune, Folketingets Retsudvalg, Tilsynet i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, Socialministeriet og de unge i institutionen.

Jens Møller
Direktør